

УДК 621.548 (075.8)

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ КОНСТРУКТИВНИХ ВАРІАНТІВ ВІТРОГЕНЕРУВАЛЬНИХ УСТАНОВОК

I.O. Шведчикова, доктор технічних наук, професор
Київський національний університет технологій та дизайну

A.B. Пісоцький, аспірант

Київський національний університет технологій та дизайну

B.B. Ничеглод, аспірант

Київський національний університет технологій та дизайну

Ключові слова: локальний об'єкт, вітрогенерувальна установка, фотоелектрична система, вітрове навантаження, порівняльний аналіз.

Останніми роками отримала динамічний розвиток мала генерація – виробництво електричної енергії на місці її споживання. Важливу роль в становленні малої генерації відіграють локальні об'єкти (ЛО) – малі непобутові (з договірною потужністю до 50 кВт) та побутові споживачі, які для забезпечення власних потреб в електричній енергії використовують комбіновані системи електроживлення (КСЕ) [1]. Перспективним для ЛО виглядає використання комбінованого електроживлення на основі фотоелектричної системи (ФЕС) з додаванням вітрогенерувальної установки (ВГУ) [2]. Враховуючи, що генерація від ВГУ повторює сезонність споживання, то поєднання ФЕС та ВГУ створює можливості для більш рівномірної генерації електроенергії впродовж року. З огляду на це, важливим є питання обґрунтованого вибору конструктивного варіанту ВГУ для об'єктів малої генерації.

Метою роботи є проведення порівняльного аналізу конструктивних варіантів ВГУ та оцінювання перспективності їх використання в КСЕ ЛО, розташованих в районах з низьким вітровим навантаженням.

Як відомо [3], ВГУ бувають з горизонтальною та вертикальною віссю обертання. У ВГУ з горизонтальною віссю ведучий вал ротора розташований горизонтально. У ВГУ з вертикальною віссю обертання (Н-образні) провідний вал ротора розташований вертикально. Лопаті такої турбіни – довгі, зазвичай дугоподібні та прикріплені до верхньої і нижньої частин вежі. На практиці найбільшого поширення набули горизонтально-осьові ВГУ, для яких накопичений достатній досвід виробництва та експлуатації [4]. До районів з одним із самих низьких вітрових навантажень відноситься місто Київ з показником 360 Па (для порівняння – вітрове навантаження Житомира 460 Па, Харкова 430 Па) [5]. Максимальна середня швидкість вітру для Києва (на висоті 10 м) становить 4-6 м/с в зимовий період (грудень-лютий), мінімальна – 1-2 м/с в період з серпня по жовтень. Решту року середня швидкість вітру складає 3-4 м/с [6].

Результати проведеного порівняльного аналізу двох конструктивних типів ВГУ узагальнені в табл. 1.

Таблиця 1 – Порівняльний аналіз конструктивних різновидів ВГУ

Горизонтальні ВГУ	Вертикальні ВГУ
1. Коефіцієнт використання енергії вітру* – близько 0,48.	1. Коефіцієнт використання енергії вітру* – до 0,38.
2. Енергетичний ККД – 35-45%.	2. Енергетичний ККД – 20-30%.
3. Залежність роботи ВГУ від напрямку вітра. ККД зменшується до 15-25% при спрямованості вітрового потоку вздовж осі.	3. Працюють за будь-який напрямок вітру, т.ч. в зонах з високою турбулентністю, та не потребують пристроїв орієнтації.
4. Високий рівень шуму (більше 30 дБ, в умовах сильного вітру – до 100 дБ).	4. Відносно низький рівень шуму (до 20дБ) незалежно від напрямку вітру.
5. Вихід на номінальну потужність з 8-10 м/с.	5. Вихід на номінальну потужність з 4-6 м/с.
6. Великі габарити.	6. Менші габаритні розміри.
7. Потребують періодичного обслуговування.	7. Не потребують частого обслуговування.
*Коефіцієнт використання енергії вітру – відношення потужності, отриманої на валу пристрою, до потужності потоку, що впливає на вітрову поверхню робочого колеса [4].	

Таким чином, за результатами порівняльного аналізу можна зробити висновок про доцільність використання на ЛО вертикально-осьових ВГУ через можливість їх встановлення у будь-яких доступних місцях в умовах різноспрямованого вітру. Перевагою вертикальних ВГУ також є порівняно низький вихід на номінальну потужність, починаючи зі швидкості вітру 4-6м/с, що є важливим для місць з низьким вітровим навантаженням, зокрема Києва. Напрямоком подальших досліджень є обробка статистичної інформації щодо швидкості вітру для її використання при імітаційному моделюванні.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про ринок електричної енергії» від 13.04.2017 №2019-VIII. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2019-19#Text>.
2. Шавьолкін О.О. Розроблення експериментальної установки для випробувань програмно-апаратних засобів управління мікроенергетичними мережами локальних об'єктів / О.О. Шавьолкін, І.О. Шведчикова, Г.В. Кругляк, Р.М. Марченко, А.В. Пісоцький // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія Технічні науки. – 2020. – № 4 (148). – С. 14-24.
3. Шавьолкін О.О. Удосконалення перетворювального агрегату вітрогенераторної установки для комбінованої системи електроживлення / О.О. Шавьолкін, І.С. Діденко // Мехатронні системи: інновації та інжиніринг: тези доп. міжнар. наук.-практ. конф. (15 червня 2017 р., м. Київ). – К. : КНУТД, 2017. – С. 191-192.
4. Чижма С.Н. Критерии выбора типа ветроустановок для мобильных ветро-солнечных электростанций / С.Н. Чижма, С. В. Молчанов, А. И. Захаров // Вестник Балтийского федерального университета им. И. Канта. Сер.: Физико-математические и технические науки. – 2018. – № 1. – С. 53—62.
5. ДБН В.1.2-2:2006. Система забезпечення надійності та безпеки будівельних об'єктів. Навантаження і впливи. Норми проектування. – Київ: Мінбуд України, 2006. – 75 с.
6. Photovoltaic geographical information system. Available at: https://re.jrc.ec.europa.eu/pvg_tools/en/tools.html#SA